

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

KI-notat nr.: 109/2010 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	PSI Water AS/Søknad om uttak av grunnvann fra Hånoaivi-kilden	
Fylke/kommune:	Finnmark/Nesseby	
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.: <i>Øystein Grundt</i>
Saksbehandler:	Marianne Bismo	Sign.: <i>M. Bismo</i>
Dato:	10 DES 2010	
Vår ref.:	NVE 201004419-10 ki/mbi	
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken	

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no

Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Søknad om tillatelse til uttak av grunnvann fra Hånoaivi-kilden i Nesseby kommune, Finnmark

Innhold

Sammendrag	2
Søknad	2
Høring og distriktsbehandling	2
Søkers kommentar til høringsuttalelsene.....	3
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	4
NVEs vurdering	5
NVEs konklusjon.....	6

Sammendrag

PSI Water AS søker om et uttak på 20 l/s grunnvann fra Hånoaivi-kilden ved Karlebotn i Nesseby kommune, Finnmark. Vannet skal brukes til produksjon av flaskevann. Hånoaivi-kilden har en kapasitet på 100-150 l/s, og omsøkt uttak vil maksimalt ligge på maksimalt 20 % av total mengde vann fra kilden. Vannet fra Hånoaivi-kilden renner videre i elva Skuvgi, som har utløp i Varangerfjorden.

NVE har mottatt høringsuttalelse fra Finnmark fylkeskommune, Sametinget og Norges geologiske undersøkelse. Det er ikke kommet momenter fram i høringsuttalelsene som tilsier at allmenne interesser vil bli negativt påvirket av tiltaket. Uttaksmengden ligger godt under kildens kapasitet og etter NVEs vurdering er reduksjonen i vannføring i Skuvgi liten. Tiltaket vil bidra til nye arbeidsplasser og til å styrke næringsutvikling i Nesseby kommune.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir PSI Water AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til uttak av grunnvann fra Hånoaivi-kilden. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra PSI Water AS, datert 29.09.2010:

"PSI Water AS søker om uttak av grunnvann fra Hånoaivi kilden i Nesseby kommune.

Kriterier for konsesjonsfrie grunnvannsuttak (KTV-notat nr. 72/2005) er ikke oppfylt.

Tiltaket anses konsesjonspliktig i følge vannressursloven § 45 annet ledd punkt b.

Med bakgrunn i gitt informasjon søkes det om uttak av 20 l/s fra Løsmassebrønn 52996 i henhold til vannressursloven § 45 annet ledd punkt b."

Høring og distriktsbehandling

NVE har mottatt følgende høringsuttalelser til søknaden:

Finnmark fylkeskommune har i brev av 04.11.2010 gitt følgende uttalelse:

"Ut fra vårt kjennskap til området finner vi det sannsynlig at det kan finnes automatisk freda kulturminner som tidligere ikke er påvist. Areal- og kulturvernavdelinga må derfor gjøre ei befaringsbefaring før en endelig uttalelse kan gis. Befaringa vil bli gjort i løpet av barmarksperioden 2011. Vi gjør oppmerksom på at kulturminnevernets uttalefrist normalt er 3 mnd., med mulighet for 1 mnd. forlengelse, jf. lov om kulturminner av 1978, § 9.

Etter kulturminnelovens § 10 skal tiltakshaver bære utgiftene for kulturminnevernets undersøkelser. Vi må av hensyn til planleggingen av feltsesongen be om skriftlig aksept før befaringsbefaringen kan gjennomføres. Betalingsakseptskjema følger vedlagt.

Denne uttalelsen er gitt på vegne av Finnmark fylkeskommune. Vi gjør oppmerksom på at det skal hentes inn en egen uttalelse fra Sametinget, avdeling for rettigheter, næring og miljø, Finnmark."

Sametinget har i brev av 25.10.2010 gitt følgende uttalelse:

”...

Stuorravuonna/Karlebotn er et område som er rikt på kulturminner. Ut fra vår generelle kjennskap til det aktuelle området finner vi det sannsynlig at det kan være samiske kulturminner som ikke er registrert. Sametinget må derfor foreta en befaring før endelig uttalelse kan gis. Årets feltsesong er allerede avsluttet, befaringen vil derfor bli utført i løpet av barmarksperioden 2011.

Iflg. Lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kml) § 10 bærer tiltakshaver utgifter for kulturminneforvaltningens befaring.

Etter hva som framgår av søknaden og NVEs høringsbrev er PSI Water tiltakshaver i denne saken. Vedlagt følger kopi av brev vedrørende dette til tiltakshaveren.

Sametinget gjør samtidig NVE oppmerksom på at en befaring med påfølgende uttalelse ikke kan foretas før vi har mottatt en skriftlig aksept av vårt budsjettoverslag fra tiltakshaveren.

Tiltaket kan ikke iverksettes før vår endelige uttalelse foreligger.

Hvis planen skulle bli trukket tilbake, eller av andre grunner ikke lenger er aktuell, ber vi om å få beskjed om dette slik at vi kan avlyse befaringa.

Vi gjør for øvrig oppmerksom på at denne uttalelsen bare gjelder Sametinget, og viser til egen uttalelse fra Finnmark fylkeskommune, Areal- og kulturvernavdelinga.”

Norges geologiske undersøkelse har i brev av 23.11.2010 gitt følgende uttalelse:

”NGU har følgende merknader til PSI Water AS sin søknad om uttak av 20 l grunnvann/sekund fra en filterbrønn i løsmasser ved Hånoaivi-kilden i Karlebotn:

- Nesseby kommune har vannverk basert på grunnvann fra kilden. Dersom uttaket av grunnvann fra filterbrønnen på sikt medfører en lokal senking av grunnvannstanden slik at vannføringen i den naturlige kilden minskes bør det settes som betingelse for konsesjonen at Nesseby kommune sikres tilgang til grunnvann fra eksisterende eller ny filterbrønn.*
- Ved etableringen av filterbrønnen høsten 2008 oppstod setninger i grunnen på grunn av artesisk grunnvann som grov i massene rundt brønnen. Det bør dokumenteres at massene er tette og stabile rundt brønnen slik at framtidige setninger unngås.*
- Undersøkellesboringer og produksjonsbrønn er meldt inn til Brønn databasen ved NGU slik det er krav om i ”Forskrift om oppgaveplikt ved brønnboring og grunnvannsundersøkelser” hjemlet i Vannressursloven § 46.”*

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i e-post av 29.11.2010 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

”Viser til brev fra NGU:

Pkt 1:

Nesseby kommune har allerede i dag tilgang til vann fra grunnvannskilden via egen brønn som er nedsatt 50 meter unna produksjonsbrønn. Den brønnen står ca. 15 meter dypere ned i kilden,

og gir automatisk kommunen tilgang til vann hvis vannføringen minker. Regner med at det har sikret kommunen vann i en prioritetsrekke som er fremfor PSI Water.

Pkt 2:

Selskapet som utførte brønnoppdraget laget en konstruksjon som bidro til at det artesiske vannet fikk en fallhøyde på 3 meter før det traff elven. Dette bidro til at det oppsto kavitasjon i elven som bidro til at det ble utgraving inn mot brønnen. Dette medførte til at deler av massen rundt brønnen ble gravd ut. Etter konsultasjon med flere aktører, deriblant NGU, så ble det artesiske vannets rørsystem bygget om slik at vannet ble rutet langs bakken og ned til elven uten fallhøyde.

Dette bidro til at kaviteringen og utgraving opphørte. Deretter ble det fylt opp med store steiner hvor massen var gravd iht. rådgivningen som var gitt. Oppdragsgiver ifb. med dette arbeidet rapporterer at alt ser stabilt ut og ingen tegn til utgraving snart 2 år etter utbedringen.

... ”

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

Søker er PSI Water AS. Selskapet ble etablert i 2008 og har som målsetning å utvikle industri og arbeidsplasser i Nesseby kommune ved å utnytte grunnvann fra Hånoaivi-kilden til produksjon av naturlig mineralvann på flaske.

Om søknaden

PSI Water AS søker om å utnytte 20 l/s av vannet fra Hånoaivi-kilden til produksjon av flaskevann. Hånoaivi-kilden får ca. 90 % av tilsiget fra Vesterelva, resten kommer som diffus tilstrømming fra nedbør. Over magasinet ligger et lag med tett leire, som hindrer diffus tilstrømming fra nærområdet til brønnen. Grunnvannets oppholdstid i grunnen er beregnet til minimum 167 dager. Det artesiske grunnvannet har et begrenset utspringsområde i foten av Hånoaivi haugen. Vannet fra kilden samler seg i ei elv, Skuvgi, med vannføring på 100-150 l/s. Skuvgi renner ut i sjøen ved Karlebotn. Tiltaket vil medføre at vannføringen i Skuvgi blir redusert med maks. 20 l/s.

Eksisterende inngrep i vassdraget

Nesseby kommune har uttak av grunnvann fra Hånoaivi-kilden via et rør lagt inntil kildeutspringet i fjellet. Kommunen opplyser ifølge søker at de har et normaluttak på 6,7 l/s og et maksimalt uttak på 16,7 l/s.

Teknisk plan

Det er satt en brønn i løsmasser ved utspringet av Hånoaivi-kilden. Vannet skal overføres til fabrikk via et nedgravd rør på maks. 200 m.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Finnmark fylkeskommune uttaler at det er sannsynlig at det finnes automatisk freda kulturminner innenfor berørt område, og areal- og kulturvernavdelinga hos fylkeskommunen ønsker derfor å befare området før de gir uttalelse.

Sametinget uttaler at området er rikt på kulturminner og finner det sannsynlig at det kan være samiske kulturminner innenfor berørt område. Sametinget opplyser at det må gjennomføres en befaring av området før uttalelse kan gis.

Norges geologiske undersøkelse (NGU) uttaler at det må sikres at uttaket ikke kommer i konflikt med det kommunale uttaket. NGU mener det bør dokumenteres at massene rundt brønnen er tette og stabile slik at en unngår framtidige setninger.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulempes

Nedenfor har vi gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og skadene/ulempene ved den planlagte utbyggingen:

Fordeler

- Prosjektet vil styrke lokal næringsutvikling og verdiskapning, og kan bidra til opprettholdelse av lokal bosetting.

Ulemper

- En utbygging vil medføre redusert vannføring i elva nedstrøms Hånoaivi-kilden.

NVEs vurdering

Det søkes om et uttak på 20 l/s fra løsmassebrønn. Søker opplyser at det kommer 100-150 l/s grunnvann fra Hånoaivi-kilden. Vannet renner videre i elva Skuvgi. Omsøkt uttak vil maksimalt ligge på ca. 20 % av Hånoaivi-kildens kapasitet.

I NVEs konsesjonsbehandling inngår virkningene av selve grunnvannsuttaket. Andre forhold rundt søkers uttak av grunnvann fra Hånoaivi-kilden ivaretas av andre offentlige instanser. Virkningene av selve grunnvannsuttaket begrenser seg i dette tilfellet til ev. konsekvenser for grunnvannet og konsekvenser av redusert vannføring i Skuvgi.

Det er kommet inn høringsuttalelser fra Finnmark fylkeskommune, Sametinget og Norges geologiske undersøkelse. Fylkeskommunen og Sametinget uttaler at det er sannsynlig at det finnes uregistrerte kulturminner i berørt område, og at området må befares før de kan gi en uttalelse. Dette vil det settes krav om i vilkårene ved en ev. konsesjon.

Norges geologiske undersøkelse (NGU) uttaler at det bør dokumenteres at massene rundt brønnen er tette og stabile for å unngå setninger som dem som oppstod da brønnen ble etablert i 2008. Søker uttaler at tiltak mot det konkrete problemet ble utført for snart 2 år siden. Det rapporteres at alt ser stabilt ut og at det ikke er noen tegn til videre utgraving. NVE antar, ut fra søkers uttalelse, at problemet er løst, men kan ved en ev. konsesjon sette vilkår om at tiltak må iverksettes dersom dette skulle bli et problem i framtiden.

NGU uttaler at det i konsesjonen må settes krav om at Nesseby kommune sikres tilgang til grunnvann dersom PSI Water sitt uttak på sikt medfører lokal senkning av grunnvannsstanden. Søker uttaler at Nesseby kommune sitt uttak foregår via brønn 50 m fra PSI Water sin brønn, og at kommunens brønn

står ca. 15 m dypere. Den kommunale brønnen har et maksimalt uttak på ca. 16,7 l/s. Samlet uttak til kommunen og PSI Water ligger godt under kildens kapasitet. Ut fra de opplysningene NVE har antar vi at omsøkt brønn ikke vil kunne pumpe vann fra den kommunale brønnen, men vi kan ved en ev. konsesjon sette vilkår om at den kommunale brønnen skal prioriteres dersom det skulle oppstå kapasitetsproblemer med begge brønnene i drift.

Ingen høringsparter har uttalt seg om ev. konsekvenser av tiltaket nedstrøms kilden. Det er ikke registrert noen verdifulle naturtyper ved kilden eller lenger nedstrøms og det er ikke kommet opplysninger som tyder på at sjeldne arter skulle bli berørt av tiltaket. Etter det NVE har kjennskap til vil redusert vannføring med inntil 20 % i Skuvgi ikke ha noen nevneverdig negativ effekt på elva eller omkringliggende område.

Naturmangfoldloven trådte i kraft den 1. juli 2009. Loven fastsetter forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet "føre-var" prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning. Naturmangfoldloven legger føringer for myndigheter der det gis tillatelse til anlegg som vil kunne få betydning for naturmangfoldet. Etter NVEs syn blir formålet i naturmangfoldloven i praksis ivaretatt gjennom de grundige prosessene og vurderingene som ligger til grunn for et konsesjonsvedtak.

I NVEs vurdering av søknaden om uttak av grunnvann fra Hånoaivi-kilden legger vi til grunn bestemmelsene i §§ 8-12. Et positivt vedtak fattes kun der hvor fordelene og nytten av å gjennomføre tiltaket vurderes å være større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser. Tiltakets virkning for naturmangfoldet er et sentralt tema i denne vurderingen.

Etter NVEs vurdering er reduksjonen i vannføring liten, og det er ikke kommet fram noe som tilsier at reduksjonen skulle ha nevneverdig negativ effekt på allmenne interesser nedstrøms kildeutspringet. Uttaksmengden er lavere enn kildens kapasitet og uttaket vil etter all sannsynlighet ikke komme i konflikt med det kommunale uttaket. Tiltaket vil bidra til nye arbeidsplasser og til å styrke næringsutvikling i Nesseby kommune.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir PSI Water AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til uttak av grunnvann fra Hånoaivi-kilden. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Grunnvannsuttak

Ved uttaksanordningen skal det etableres måleanordning for registrering av vannuttaket som skal begrenses til maksimalt 20 l/s. Dataene skal forelegges NVE på forespørsel. Den tekniske løsningen for dokumentasjonen ivaretas gjennom godkjenning av detaljplanen.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Narvik og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang. Detaljer i prosjektet, som utforming av uttak med mer ligger under denne post.

Rørledning fra brønn til fabrikk omfattes ikke av detaljplanlegningen i NVE, men opplegg for vannmåler skal uansett plassering være underlagt NVEs kontroll.

Dersom det oppstår problemer med setningsskader rundt brønnen, som omtalt i NGUs høringsuttalelse, skal det iverksettes tiltak for å motvirke og videre forebygge dette.

Eventuelle terrengskader som følge av transport skal utbedres så raskt som mulig.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Merknadene fra fylkeskommunen og Sametinget kommer inn under dette vilkåret. NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen og Sametinget for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsendelse av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jf. kulturminneloven § 8 (jf. vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Andre merknader

"Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker" gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Hånoaivi-kilden har kapasitet nok til både kommunalt og omsøkt uttak. Skulle det imidlertid oppstå kapasitetsproblemer med begge brønnene i drift skal den kommunale brønnen prioriteres. Eventuelle problemer vil være en privatrettslig sak mellom partene.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder DN/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket.